İthalatta Gümrük Yükümlülüğü ve Müşavirlerin Sorumluluğu

Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü - İthalatta Gümrük Yükümlülüğü ve Gümrük Müşavirlerinin Müteselsilen Sorumluluğu Hk.

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü

Sayı : 68326374-045.02

Konu : İthalatta Gümrük Yükümlülüğü ve
Gümrük Müşavirlerinin Müteselsilen Sorumluluğu Hk.

DAĞITIM YERLERİNE

Muhtelif gümrük müşavirliği firmaları ve meslek odalarından intikal eden yazılarda, gümrük müşavirlerinin dolaylı temsilde bulunduğu, ithalat veya ihracatı yapılmış, faturası ve gerekli diğer belgeleri temin edilmiş eşya için beyanname hazırladıkları ve suç konusu fiille illiyet bağı kurulamayan durumlarda cezai yaptırımlarla karşılaşmalarının haksızlıklara yol açtığı belirtilerek, Kaçak İstihbarat Müdürlüklerince hazırlanan fezlekelerde belirli durumlarda gümrük müşavirleri ile ihracatçı firmaların ayrı değerlendirmeye tabi tutulması ile gümrük müşavirleri için sahte kaşe, sahte mühür tespiti yoksa takibata mahal olmadığı yönünde işlem yapılmasını teminen gerekli düzenlemelere gidilmesi talep edilmektedir.

Konuya ilişkin olarak, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 12.03.2019 tarihli ve 42502242 sayılı yazısında özetle; gümrük müşavirinin olaya iştiraki ve illiyet bağının tespitinin her somut olayın kendi içinde ele alınmak suretiyle değerlendirilmesinin gümrük idarelerindeki sahtecilik suçu gibi ağır suçlarda illiyet bağının kollukça ilk aşamada kurulamadığı hallerde mağduriyetlere mahal vermemek adına, konunun mevzuat çerçevesinde titizlik ve hassasiyetle ele alınması yönünde taşra idarelerine gerekli bilgilendirme yapılmasının uygun olacağı belirtilmektedir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Ek- Yazı Örneği

DAĞITIM:

Tüm Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüklerine

e-imzalıdır

Mehmet AKILLI

Bakan a.

Genel Müdür Yardımcısı

T.C.

TİCARET BAKANLIĞI

Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 11985113-045.02[HYS238322]

Konu : İlliyet Bağının İncelenmesi

GÜMRÜKLER MUHAFAZA GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

12.03.2019/42502242

İlgi : 27/02/2019 tarihli ve 68326374-161.99-E-42058491 sayılı yazımız.

İlgi yazımız eki Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 09.01.2019 tarihli ve 40584588 sayılı yazısında özetle; ithalatı veya ihracatı yapılmış, faturası ve gerekli diğer belgeleri temin edilmiş ürün için beyanname hazırlayan Gümrük Müşavirlerinin illiyet bağının kurulamadığı durumlarda cezai yaptırımlarla karşılaşmalarının büyük haksızlıklara yol açtığı belirtilerek, Kaçak İstihbarat Müdürlüğünce hazırlanan fezlekelerde, gümrük müşavirleri için sahte kaşe, sahte mühür vb. yok ise "takibata mahal yoktur" yazısının hazırlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması talep edildiği,

Konuya ilişkin olarak, Ataç Gümrük Müşavirliği Danışmanlık Lojistik Tic. Ltd. Şti'den alman 17.01.2019 tarihli dilekçede,

Vekili oldukları bir firmanın ihracat işlemini yaparken firmanın kendilerine gönderdiği fatura, çeki listesine göre beyanname hazırlanmış olduğu, alış faturalarından da eşya ve miktar kontrolü yapıldıktan sonra beyannamenin tescil edildiği, ayrıca beyannamenin tam tespit muayenesine sevk edildiği ve gerçekleştirilen kontrolde eşyanm kap adedinin eksiksiz tespitinin yapıldığı; ancak kap içerisindeki adetlerde eksiklikler saptandığı, bu durumun, ihracatçı firmaların ihracat işini hızlandırmak ve zamanında yetiştirmek amacıyla gece vakti de yüklemeler yapmasından dolayı sevk ve yükleme personeli tarafmdan yapılan hatadan kaynakladığı, bu gibi durumlarda ihracatçı firma ile birlikte müşavirlik hizmeti veren gümrük müşavirinin de mahkemeye verildiğinin belirtildiği,

Bununla birlikte, bahsi geçen firmanın alış faturalarının da kontrolü yapıldığı, firmanın küşat (ön inceleme) talep etmediğinden firmanın gönderdiği vesaiklere göre beyanda bulunulduğu,

Ancak bu kontrol sürecine rağmen taraflarına adli işlem uygulandığı, adli işlemlerin uzun sürdüğü, suçsuzluğun kanıtlanmasının iki veya üç yılı bulduğu ve bu zaman diliminde müşteri kayıpları yaşandığı ve kaçakçı gümrük müşaviri muamelesi görüldüğü dile getirilmiş ve söz konusu durumda gerçekleştirilen hukuki sürecin doğru işleyip işlemediği ve gümrük müşavirleri ile ihracatçı firmanın ayrı değerlendirmeye tabi tutulmasının mümkün olup olmadığı hususlarının hukuki açıdan değerlendirilmesinin talep edildiği,

Genel Müdürlüğünüzce yapılan değerlendirmede Gümrük Kanununun 181 inci, 225 inci, 229 uncu Gümrük Yönetmeliğinin 563 üncü maddeleri ve Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemeleri Kanunu hükümleri doğrultusunda, gümrük işlemlerine ilişkin herhangi bir usulsüzlük tespiti halinde, gümrük muhafaza personeli tarafından, Cumhuriyet savcısı emri ve bilgisi dâhilinde ve karşılaşılan olay ve kişilere özgü olarak araştırmalar yapılmadığı, gerekli bilgi, belge ve deliller temin edilerek konuya ilişkin iddianame düzenlendiği,

Genel Müdürlüğünüze intikal eden bahse konu yazılarda belirtilen sorunlara ilişkin olarak, gümrük işlemlerine dair usulsüzlük tespitinde, sahtecilik suçu gibi ağır suçlar bulunmayan ve illiyet bağı kurulamayan hallerde, gümrük müşavirlerine yönelik hukuki bir mağduriyete mahal vermemek adına, konunun mevzuat çerçevesinde titizlikle ve hassasiyet gösterilerek ele

alınması yönünde taşra idarelerine gerekli bilgilendirme yapılmasının mümkün olduğu,

Ancak, söz konusu yazılarda; illiyet bağının bulunmadığı durumlarda, gümrük müşavirlerine ilişkin “takibata mahal yoktur” ibaresinin fezlekede belirtilmesine yönelik Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüklerine talimat verilmesini mümkün kılan düzenlemelerin yapılması talep edildiğinden, her olayın kendi içinde ele alınması suretiyle iş ve işlem tesis edilmesinin ve gümrük müşavirinin cezai sorumluluğunun olay özelinde değerlendirilmesinin uygun olacağının mütalaa edildiği belirtilerek, konu hakkında Genel Müdürlüğümüz görüşleri istenilmektedir.

İlgi yazınızda da belirtildiği üzere; Gümrük Kanununun 225 inci maddesinde gümrük müşavirleri ile ilgili olarak *“Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin faaliyetler, 5 inci madde hükümleri çerçevesinde, sahipleri ile bunların adına hareket edenler tarafından doğrudan temsil yoluyla veya gümrük müşavirleri tarafından dolaylı temsil yoluyla takip edilir ve sonuçlandırılır. ”* ve

229 maddesinde "*Gümrük müşavirliğinin bir tüzel kişilik olması halinde, gümrük beyannamesi veya beyanname kabul edilen diğer belgeler üzerine imzasını atmış olanların vergi kaybına neden olan durumu bildiği veya bilmesi gerektiği hallerde, bunlar gümrük idaresine karşı bağlı bulundukları tüzel kişilikle birlikte müteselsilen sorumlu olurlar. Bu hallerde, ilgili gümrük müşavirinin kişisel cezai sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, işlemi yapan kişi ile birlikte tüzel kişilik de gümrük idaresince alınan vergiler ve verilen para cezaları yönünden müteselsilen sorumludur.*" hükmü yer almaktadır.

Ayrıca Gümrük Yönetmeliğinin 563 üncü maddesinde "*Gümrük müşavirleri imzaladıkları beyanname ile ilgili cezai hükümlerin uygulanması açısından beyannamede belirtilen bilgiler ile beyannameye ekli belgelerin doğruluğundan ve ilgili rejimin gerektirdiği bütün yükümlülüklere uyulmasında, Kanunun 181 inci maddesinin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla, sorumludur.*" yolunda düzenlemeye yer verilmiştir.

Gümrük Kanununun 181 inci maddesinde ise “... Dolaylı temsilde temsilcinin yükümlülüğü, beyanda kullanılan verilerin yanlış olduğunu bildiği veya mesleği icabı ve mutat olarak bilmesi gerektiği durumlarla sınırlıdır.” hükmü bulunmaktadır.

Yine Gümrük Genel Tebliği (Tahsilat İşlemleri Seri No: 2)'nin 6 ncı maddesinde, Gümrük Kanununun 181 inci maddesi doğrultusunda dolaylı temsilcinin beyanda kullanılan verilerin yanlış olduğunu bildiği veya mesleği gereği ve mutat olarak bilmesi gerektiği durumların tespitine ilişkin haller sıralanmıştır.

Buna ilave olarak, 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (160, 161 ve 164 üncü maddeleri) kapsamında ve 01.06.2005 tarihli Adli Kolluk Yönetmeliği gereğince; soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda adli kolluk tarafından gerçekleştirilir ve adli kolluk görevlileri, Cumhuriyet Savcısının adli görevlere ilişkin emirlerini gecikmeksizin yerine getirmekle mükelleftir.

Nitekim, söz konusu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde; *"Adlî kolluk görevlileri, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, Cumhuriyet savcısının emirleri doğrultusunda şüphelinin lehine veya aleyhine olan tüm delilleri, kanunda ön görülen koşullara uyarak toplamak, muhafaza altına almak ve bunları bir fezleke ile Cumhuriyet savcısına sunmakla yükümlüdür "* düzenlemesi yer almaktadır.

Diğer yandan, nedensellik bağı, neticeli suçlarda suçun kanunda tanımlanmayan unsurları arasında yer almaktadır. Nedensellik bağı konusu ceza hukukunda çoğu zaman bir sorun olarak karşımıza çıkmaz. Bu yüzden ceza kanunlarında genelde nedensellik bağıyla ilgili bir düzenleme yapılmaz, esasen bu konuda bir düzenleme yapılması da gerekli değildir. Zira, nedensellik bağı, her neticeli suçta mutlaka bulunması gereken doğal bir unsurdur. Hareket ile netice arasındaki bağı ifade eden nedensellik, hukuki bir konu olmayıp, her olayın özelliğine göre belirlenecek bir hususdur.

Bu itibarla, Türk Ceza Kanununda da nedensellik bağının tanımı verilmemiş ve bu hususta açık bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak, Türk Ceza Kanununun "netice sebebiyle ağırlaşmış suçu düzenleyen 23 üncü maddesinde, "Bir fiilin, kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi hâlinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir" hükmü mevcuttur. Buradaki taksir zorunluluğu, objektif sorumluluk olgusunu tüm olaylara uygulamamak amacıyla getirilmiştir.

Ceza hukukunda fail bir neticeyi önlemek imkânına sahip olduğu halde bunu yapmamışsa ve özen yükümlülüğüne uygun davranmadığı her durumda, nedensellik bağının varlığı kabul

edilmelidir.

İkinci olarak ise; olay sonradan incelendiğinde olayı meydana getiren etkin hareketin, özen mükellefiyeti çerçevesinde fiili ve sonucunu engellemeye çalışma fiili içinde yer alıp almadığına da bakılmalıdır. Böylece, fiile dahil ve kolaylaştıran hareketler sorumluluk alanında olduğu kabul edilirken fiillin dışında kalan hareketler özensiz dahi olsalar sorumluluk alanının dışında kabul edilmelidir.

Dolayısıyla, gümrük müşavirinin fiile dahli varsa, özen mükellefiyetini gereği gibi yerine getirmemesinden dolayı fiil oluşmuşsa sorumlu kabul edilmesi, tüm mesleki bilgi tecrübe ve sorumlulukları ile hareket etse dahi fiili ve neticesini engel olamayacak fiil her şartta meydana gelecekse sorumlu kabul edilmemesi uygun olacaktır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde konu değerlendirildiğinde;

1 - Her somut olay kendi içinde ele alınmak suretiyle değerlendirilip, olaya iştiraki ve illiyet bağının tespiti gerektiğinden gümrük müşavirleri hakkında "takibata mahal yoktur" şeklinde genel bir talimat verilemeyeceğinin,

2 - Gümrük idarelerindeki sahtecilik suçu gibi ağır suçlarda illiyet bağının kollukça ilk aşamada kurulamadığı hallerde, gümrük müşavirlerinin mağduriyetine mahal vermemek adına, taşra idarelerine konunun mevzuat çerçevesinde titizlik ve hassasiyetle ele alınması yönünde gerekli bilgilendirme yapılmasının,

uygun olacağı düşünülmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

e-imzalıdır

Av. Suavi ÖNAL
Genel Müdür V.

Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü İçin Tıklayınız.

Mevzuatla Dönmek İçin Tıklayınız.